

Is vera naša daje moč, da prenesojo naši bratje tam
 čisti ob morju in tam ob severni strani Karavank
 težko usodo, ki jih je zadela, da počakajo trdni in ne-
 omajni dneva našega združenja. Obenem s tem opo-
 njanom pa bodemo imeli veselo zavest, da je naša
 mladina bila tista, ki je v idealnem vzletu storila ve-
 liko delo dne 10. oktobra, ko je nemeneč se za nevar-
 nosti odšla braniti svoje brate pred nasiljem, Tisti ko-
 roški dnevi so bili lepi dnevi za naše Orle.

Tudi zadnjega nekrvavega boja spomin bo
 vstal pred nami. Naši mladi agitatorji in naše agi-
 tatorice, ki so na dan volitev in poprej zastavili vse
 silo, da ne potepajo zaslepljeni in zapeljani naših
 svetinj, bodo z mirno dušo zrlji v to polpreteklo dobo.
 Krasna armada nad 50.000 volilcev bo stopila pred
 njih duševne oči. Ni je enake tej armadi po noiranji
 edinosti in po čistosti načel in ciljev. S to armado
 najbolj discipliniranih s predno stražo naše mladine
 bomo korakali naprej. Bil je to prvi spopad po sploš-
 nem razsulu. Niso se zbrane vse naše čete, še so
 mnogi pri napačnih oddelkih, toda jedro je že skupal
 in to je najmočnejše.

Pri tem pa bo takoj pred nami spomin na vse
 organizatorično delo preteklega leta, delo, ki ga je
 vršila mladina. Sijajni dnevi mariborskega orlovske-
 ga tabora bodo vstali pred nami in v ponosu bo vz-
 trepetalo srce vsakega mladeniča, vsake deklice, ki
 je bila poleg. S tem taborom se je zajezil naval sov-
 raznika, z njim se je obrnilo na bolje. Mladinsko na-
 vdušenje, mladostno veselje je od takrat zaplapolalo
 po Sloveniji. Obenem pa se vzbuja spomin na vse o-
 no delo pred in po taboru. Kako smo se zbirali, ka-
 ko vadili in pripravljali!

In vsi ti spomini bodo na sveti večer vstajali
 pred nami, ne zato, da se ob njih naslajamo. Mladi-
 na vidi vedno bodočnost pred seboj. Gleđa vedno na-
 prepj. Nismo pričel, da bi po prvih uspehih počivali,
 se ž njimi zadovoljili. Mi vemo, da ta, ki je nocoj ro-
 jen, je rojen v znamenju boja. Zato nas rojstvo Kri-
 stusovo poziva na boj. Bojevali bomo ta boj v mirni
 zavesti, da je ta boj svet, da je cilj vzvišen, da zma-
 ga ni naša, ampak da je zmaga Kristusova.

Na sveti večer bomo pripravili svoja srca za ta
 nadaljni boj. Ljubezen se mora naseliti v naših sr-
 cih, ljubezen do ljudi, ki so zapeljani, ki tavaajo po
 zmoti. Nič nas ne sme odvrtiti, da bi jih ne skušali
 pridobiti, da se povrne o nazaj. Bratje in sestre! Z
 ljubeznijo bomo zmagali. Trdni bodimo v načelih, a
 mehki v načinu. Oznanjajmo mir ljudem, ki so dobre
 volje! Na nas samih naj spoznajo ljudje, da je moč
 naše misli zmogovita, ker more premagati tudi nas
 same, naše strasti. Opolnoči na sveti večer pa naj
 nebeški poslanci še posebej slovenski mladini oznan-
 jajo rojstvo miru in ljubezni.

Politični ogled.

Jugoslavija. Nikolu Pašiču je naročil re-
 gent, naj se pogovori z različnimi političnimi klubi za-
 stran sestave nove beogradske vlade. Pašič je toza-
 vedno poizvedoval pri raznih strankah, a do kakega
 ujedinenja glede stvaritve nove vlade med stranka-
 mi še ni prišlo. Neverjetno, da bi bila sestavljena no-
 va vlada pred božičnimi prazniki. Glavne sporne to-
 ke med strankami so: poslovniki, ki zahteva od vseh
 poslancev prisego kralju in na edinstvenost države,
 ter vprašanje centralizma, ali samouprave za posa-
 mezne pokrajine. Naš Jugoslovanski klub in Narodni
 klub ter muslimani z delom radikalov so za samo-
 upravo po zahtevah Ljudske stranke, oziroma Kmet-
 ske zveze; demokrati, del radikalov, zemljoradniki s
 Samostojno pa so za centralizem. Sedaj zahtevajo ra-
 dikalci, naj bi postal ministrski predsednik demok-
 ratski kolovodja Ljuba Davidovič, predsednik as-
 sultovorne skupščine pa radikalec Marko Trifkovič.
 Pašič je tudi svetloval demokratom, naj nikar ne sku-
 šajo uzakoniti ustave brez Hrvatov in Slovencev. —
 Radičevi odposlanci so se mudili zadnje dni v Beo-
 gradu in povpraševali pri raznih strankah, zbečarji
 v Beogradu, da njih politični mnenja. Sklepalji niso
 radičevci v Beogradu ničesar, ampak njihov obisk v
 Beogradu je bil poizvedovalnega značaja. — Pri vo-
 liti konstituantnega predsednika bo nastopila kakor
 skupna parlamentarna skupina: radikalc, Jugoslo-
 vanski in Narodni klub ter muslimani. — Jugoslavija
 je za nekaj časa prekinila promet z Bolgarijo, ker se
 je Bolgarija branila vrniti naši državi lokomotive in
 železniške vozove, katere je svojčas odvedla iz Srbi-
 je v Bolgarijo. Sedaj se je Bolgarija podvrgla našim
 zahtevam in bo glede vrnitve železniškega materi-
 ala izpolnila mirovno pogodbo. — Za delo ob Adriji
 bo posodila Italija naši državi poldrugo milijardo lir.

Italija. Italijanski senat je sprejel med Ita-
 lijo in Jugoslavijo sklenjeno mirovno pogodbo, kave-
 ra je sedaj še potrdil s svojim podpisom laški kralj. —
 Italijanski general Caviglia je pozval d'Annunzija,
 naj zapusti Reko in se pokori povelju domovine. —
 Italija bo te dni zasedla Zader, ki jej je priznan po
 capallski pogodbi.

Čehoslovaška. V praškem parlamentu je
 prišlo zadnje dni do pretepa med nemškimi in čehos-
 lovaškimi poslanci, ker so bili Nemci proti podržav-
 ljanju privatnih železnic. Pretepače je pomirila pa-
 lamentarna straža. Predsednik zbornice je izključil
 več nemških poslancev od 5 do 20 zborniških sej. —
 Čehoslovaški kulturno-bojniki zahtevajo novi šolski za-
 kon na podlagi ločitve Cerkve od države.

Avstrija. Avstrija je sedaj čisto pred dr-
 žavnim volstvom glede svojih financ. Avstrijska kro-
 na je danes brez vsake vrednosti. Ako hoče entente
 rešiti Avstrijo bankrota, jej mora izposlovati pose-

jilo od najmanj 250 milijonov dolarjev, kar je že pre-
 sneto veliko. Avstrija upa, da bo z izredno slabim fi-
 nancnim stanjem izsilila svoje že davno zaželjeno pri-
 klopitev k Nemčiji.

Madžarska. Na Madžarskem je ustavljena
 ves osebni promet na železnicah od 23. decembra do
 5. januarja radi pomanjkanja premoga. Izvzeti so le
 mednarodni vlaki.

Grška. Svoječas iz Grške prognani kralj Kon-
 stantin se je vrnil te dni s svojo družino v grško
 glavno mesto Atene, kjer je bil sprejet z vsemi sve-
 čanostmi kot zopetni kralj Grčije.

Čenienim naročnikom!

Lani ob Novem letu smo mislili, da bomo mogh
 letos naročnino Slov. Gospodarju že izdatno znižati:
 A žal smo se močno motili. Draginja je rasla in še
 raste od tedna do tedna. Stavcem in drugemu osebju
 smo morali trikrat zvišati plače in sicer skupno skoraj
 za 90% od lanske. Papir je stal lani kilogram 5
 kron, letos stane 18 K; kilogram barve lani 17 K, le-
 toš 45 K, kilogram mase za valjarje lani 38 K, letos
 130 K, kilogram črk lani 22 K, letos 80 K. Poleg tega
 je država povišala poštnino od 2 v na 8 v pri ko-
 maadu. Samo papir za enega naročnika na leto že
 stane 20 K. Drugi listi med letom večkrat zvišajo na-
 ročnino, mi tega nismo storili, dasiravno smo imeli
 veled tega velikansko škodo.

Vsled navedenih draginjskih razmer bo stal
 Slovenski Gospodar leta 1921 za celo leto K 40—,
 za pol leta K 20—, za četr letu K 10—.

Ako celo stvar dobro premislimo, se te cene ni-
 so visoke. Pred vojsko je stal Slovenski Gospodar
 4 K na leto. Takrat si dobil za 4 krome še 4 litre do-
 brega vina in kupil si si lahko takrat za 4 K že naj-
 manj 40 jajc. Danes stane Slov. Gospodar letno 40 K.
 Za ta denar dobiš zdaj komaj malo več kakor 1 liter
 vina in kupiš si komaj 8 do 9 jajc. Ako bi se bil
 Slov. Gospodar tako podražil kakor vino ali jajca, bi
 moral stati danes okrog 150 K! Cena 40 K je torej
 primeroma zelo nizka.

Današnji številki so priložene položnice. Pro-
 simo cenj. naročnike, da se položnice takoj poslužijo
 ter nam pošljejo naročnino. Naj pa tudi agitirajo za
 list, da se bol in bolj širi med ljudstvom. Kdor dela
 za krščanski list, dela za dobro stvar!

Upravništvo.

Tedenske novice.

Obč i zbor kmetijske družbe preklican. Os-
 rednji odbor Slovenske kmetijske družbe, je skle-
 nil v svoji seji dne 21. decembra, da preklic
 občni zbor Slov. kmetijske družbe, ki bi se mor-
 al vršiti dne 29. decembra. Razlogi za ta sklep
 so bili tehtni in dvojnega značaja. Odbor je prišel
 na podlagi poročil o občnih zbora raznih po-
 družnic zadnje nedelje, na katerih so se vršila
 huda nasilstva od strani Samostojne kmetijske
 stranke, do prepričanja, da vsled sedanjega raz-
 položnja tudi občni zbor Slovenske kmetijske
 družbe ne mogel vršiti mirno, zlasti ker poga-
 janja med obema strankama nista dala glavnemu
 odboru jamstva za mirno izvršitev občnega zbora.
 Drug razlog je otežkočenje prometa in pomanj-
 kanje prenočišč za tako veliko število delegatov,
 zlasti iz Štajerske, ki bi morali cele tri dni iz-
 ostati od doma. Odbor je sklepal, da takoj obe
 stranki, da se pobotata radi bodočega delovanja
 v SKD in se ustvari tako stanje, da bo vsem
 strujam omogočeno sodelovanje.

Pogreb škofa dr. Mahniča. Dne 18. t. m. se
 je vršil na izvanredno slovesen način pogreb krško-
 ga škofa dr. Antona Mahniča. V zagrebški nadško-
 fovski katedrali se je poslovil od rajnega dr. Sarčič,
 škof iz Sarajeva, sv. mašo-zadušnico je pabral za-
 grebški nadškof dr. Bauer. Po grško-katoliške ob-
 redi je trulo rajnega nepozabnega duševnega veli-
 kana blagoslovil križevski škof dr. Dionizij Njarađi.
 Mrtvaški spreved so vodili škofje dr. Jeglič iz Ljub-
 ljane, bivši tržaški škof dr. Karlin ter škof dr. Ak-
 šamovič. Na čelu spreveda so korakali Orli pod za-
 stavo, sledila so nato razna in številna zagrebška
 prosvetna in omladinska društva, slov. in hrv. žens-
 ka zveza, zveza Orlic ter zagrebška srednje- in ljud-
 skošolska mladina. Pred krsto je korakala slov. in
 hrv. akademska omladina, zastopstva dijaških druš-
 tev, zastopniki državnih in vojaških oblasti. V imenu
 regenta se je spreveda udeležil general Tucakovič,
 nadalje podban dr. Roč, veliko število visokih drž.
 uradnikov, častnikov ter francoski konzul. Na poka-
 pišču je bilo slovo od rajnega nad vse ganljivo. Ko
 so izročili krsto materi zemlji, je zaroslo marskate-
 ro oko, saj je bil položen v grob mož, ki si je stekel
 za naš jugoslovanski katoliški gibel nevenljivih za-
 siug. Pogreba se je tudi udeležilo večje število po-
 slancev Jugoslovanskega kluba. Ker se načelno Ju-
 goslov. kluba dr. Korošec ni mogel osebno udeležiti
 pogreba, je daroval v kat. cerkvi v Beogradu svoe-
 no mašo-zadušnico za rajnega velikega škofa dr. A.
 Mahniča. Nevenljiva slava mu!

Naši poslanci na delu za zboljšanje hrane in
 postopauja častnikov z vojaki iz Slovenije in Hrvat-

ške v Macedoniji. Poslanci Jugoslovanskega Kluba:
 dr. J. Hahnjec, Sušnik ter Milanović se šli k vojno-
 mu ministru, da ta pospeši rešitev zboljšanja hrane
 in postopanja s slovenskim in hrvaškimi vojaštvom
 v Macedoniji. Kje neki so samostojneži in liberalci,
 da se ne brigajo za usodo naših fantov? Kot cent-
 listom so jim tudi tozadevno nadljali demokrati na-
 gobčnike molka in brezbrzičnosti.

Stavka slovenskih rudarjev. Stavka slovens-
 kih rudarjev se nadaljuje. Radi stavke rudarjev je
 omejen na progah južne železnice doseđajni promet.
 Od 19. t. m. naprej so izostali sledeči vlaki: Mari-
 bor—Ljubljana, št. 45, odhod iz Maribora ob 11.15,
 št. 44, prihod v Maribor ob 16.26; Maribor—Preval-
 je, št. 41b, odhod iz Maribora ob 5.30, št. 14b, pri-
 hod v Maribor ob 14.10; Maribor—St. Ilj, št. 42 b,
 odhod iz Maribora ob 19.54, 43b, prihod v Maribor
 ob 20.29; Pragersko—Ptuj, št. 247, odhod iz Prager-
 skega ob 8.37, št. 255, odhod iz Pragerskega 18.12,
 št. 216, prihod na Pragersko ob 11.10 in št. 254, pri-
 hod na Pragersko ob 20.51. — Stavko so vprizorili
 komunisti, ki so hoteli videti, ali rudarstvo uboga za
 komando komunističnih tajnikov. Rudarji so zahtevali
 od trboveljske družbe 134% povišanje delavskih plač.
 Ker se jim ni ugodilo, so pričeli s stavko. Orožništvo
 in vojaštvo skrbi v prizadetih rudarskih okoliših za
 mir in red. Gosilne in trgovine so zaprte, oskrba del-
 avstva z živili pa je od strani družbe ukrajena. Kom-
 unisti dajajo delavcem dnevno podporo v znesku 10
 K. Ker pa s to podporo delavec ne more shajati, je
 jasno, da se stavka ne bo mogla dolgo držati. Tra-
 no delavstvo bo prišlo do prepričanja, da se bi mir-
 nim potom dal doseči sporazum, ki jim bi prinesel
 zvišanje nekoliko nizkih plač, pač pa se bodo morali
 mladi in razboriti huiskaci sprijazniti z mislijo, da
 na Slovenskem ni prostora za boljševiske prekucije.
 Upati je, da bo stavka, ki bo dozdevno trajala preko
 božičnih praznikov, končala tako, da bo delavstvo z
 delom pričelo, čim bodo velekapitalisti vsaj deloma
 ugodili njihovim zahtevam.

Tri zmage naših listov. V poletnem zasedanju
 mariborske porote je stal pred porotniki urednik Ja-
 nuš Golec. Tožili so ga nekateri od liberalcev na-
 huiskani vaščani iz Sedlarjevega ob Sotli, ker jih je
 opisal v podlistku „Slov. Gospodarja“ nekako tako,
 kakor je opisal Jurčič Višnjegorce. Sodniki iz ljud-
 stva, porotniki so našega Januša oprostili z 9 proti
 5 glasovom. — Mesar Habjan iz Smarja je tožil u-
 rednika Zebota radi poročila o napadu samostojne-
 žev na naš tečaj 25. jan. v Smarju. Dvakrat so po-
 ročno obravnavo preložili. In ko bi se ista morala vr-
 šiti 15. dec., je rekvizitor Habjan pobegnil pred po-
 rotniki. Zbal se je ljudske sodbe. In 16. dec. je po-
 gorel pred poroto celo bivši trgovinski minister libe-
 ralec dr. Kramer v tožbi proti „Straži.“ Sedlarci iz
 Habjan si naj ne ženejo preveč k srcu, če jih je naš
 „Slov. Gospodar“ posekal, saj se je celo ministru dr.
 Kramerju klub njegovi osebni navzočnosti zgodila
 pred poroto nesreča, da je propadel. Naših zmag
 iz srca veselimo!

„Straža“ pred poroto. Dne 16. t. m. se je vršila
 pred mariborsko poroto zanimiva razprava. Odgovor-
 nega urednika „Straže“ V. Stupana je tiral bivši tr-
 govinski minister in velik liberallec pred Bogom in
 ljudmi dr. Albert Kramer, glavni urednik v Ljublja-
 ni izhajajočega lista „Jutro“ bred poroto, ker se je
 čutil razžaljenega zaradi neke novice, katero je pri-
 občila „Straža“ v svoji številki z dne 23. avgusta t.
 l. in v kateri se mu je očitalo, da je izvoznikar. Ker
 porotniki so bili izžrebani trgovci Murko iz Maribora,
 kipar Hojs iz Maribora, trgovec Franc Skrbini-
 šek iz Sel pri Ptuj, zidarSKI mojster iz Krčevine
 Alojzij Peklar, trgovec Serec iz Maribora, krojaški
 mojster v Mariboru Leopold Supanc, Sohar posest-
 nik v Staršah, trgovec Karel Sma iz Pekla pri Pol-
 čanah, pos. Fluher iz Strihovca, pos. Horvat v Bu-
 čanih in posestnik Mirko Bauman v St. Hju v Slov.
 gor. Obtožena je zagovarjal odvetnik dr. Josip Les-
 kovar tožitelja pa, kateri se je osebno udeležil raz-
 prave, mariborski odvetnik dr. Lipold. Kot prvi je
 govoril tožitelj sam. Njegov tresoč govor očividno ni
 napravil na porotnike nobenega vtisa, še manj pa go-
 vor njegovega zastopnika dr. Lipolda. S priloženo ma-
 mirnostjo je obtožencev zagovornik dr. Leskovar
 stvarno in mirno obrazložil porotnikom pravi smisel
 besede „izvoznikar“ ter s krepkimi besedami ožigosal
 izvoznikarsko politiko naših liberalnih kolovodij. Nje-
 gova stvarna izvajanja so bila za tožitelja, kakor tu-
 di za njegovega zastopnika naravnost uničujoča. Po-
 rotniki so z 10 glasovi proti 2 glasoma obsodili libe-
 ralno izvoznikarsko politiko ter zanikali, da bi bil ob-
 toženev z imenovano notico v „Straži“ žali na čast
 zasebnega obtožitelja bivšega trgovinskega ministra
 dr. Kramerja. Obsojen je bil na plačilo vseh ogrom-
 nih pravnih stroškov. Obtožencu V. Stupanu in nje-
 govemu izbornemu zagovorniku dr. Leskovarju je ob-
 činstvo izrekalo svoje veselje in čestitke, demokrati
 so jo pa kakor z mrzlo vodo polt kužek, sramotno od-
 kurili iz porotne dvorane. Javnost je pri volitvah, iz
 ljudstva izbrani sodniki so pa v sodni dvorani obso-
 dili liberalno demokratično izvoznikarstvo.

Laži samostojnežev ob volitvah. Po Kalobju,
 St. Rupertu in Dobju so agitirali samostojneži zadnje
 dni pred volitvami z lažjo: Če zmaga Kmetiska zve-
 za, se bo začela takoj zopet tlaka. Zupniki imajo od
 dr. Korošca že obljubljeni, da jim bodo po volitvah
 kmetje morali delati tlako. Pri volitvah se gre samo
 za to, kdo je za in kdo je proti tlaki. Da je bolj dr-
 žaio, je pa haje nekdo slišal neki služabnik iz zup-
 nišča govoriti o tlaki. Kajpada so se Kalobčani tlake
 tako ustrašili, da so skoro soglasno volili samostoj-
 nce. V Dobju pa so s takšnimi lažmi dobili 132 gla-

kov, Koroška zveza pa 158. Druga laž je bila: Če voliš KZ, boš moral takoj k vojakom in v vojsko, ker je Koroška za vojsko proti Italijanom. Hvalili so se: Naši kandidati so za Avstrijo, Korošec pa za Srbe. Korošec je kriv vojske, kuge, lakote, druginje ter vseh nesrečnih in revnih časov. Ta teden nam je pa preklonil dr. Korošec napravil velikanski sneg. Če snagajo samostojneži, bode druginja takoj prenehala. Kibogi samostojneži ne morejo kazati na noben uspeh in vrlino svoje stranke, zato morajo lagati čez druge politike in delavne stranke. Dragi kmetje, vzemite vendar večkrat v roke kak pošten list, n. pr. „Slov. Gospodarja“ in ga pridno prebirajte, potem vas ne bo mogel prevariti vsak sešpar! Kdor pa zajema svoje modrost iz „Kmetijskega lista“, ki je nezakonsko celo lažnjivega „Stajera“, bo kmalu postal istemu sodoben, namreč lažnjiv.

Duševni bratci! Nismo se varali, ko smo opetovano povdarjali v naših listih, na shodih in, še ob drugih prilikah, da obstaja med samostojneži, liberalci in demokrati trdna zakonska vez. Samostojneži so le sedaj še tudi dejanski podkrepili. Nespodbito je namreč dokazano dejstvo, da nastopajo samostojneži v takozvanem verifikacijskem odboru popolnoma sporazumno z liberalci, so torej njihovi duševni bratci. Poslanci Samostojne so opetovano izjavili, da odklanjajo samoupravo Slovenije, pač pa so za stregi centralizem, to je, po njihovem mnenju naj bi se vse viadalo iz Beograda ven, je torej treba pomagati centralizmu do popolne zmage! Povejte sedaj tistim zaslepljencom, kateri so volili samostojneže in so pevali za nje, da so samostojneži največji škodljivci naše ljudstva!

Bralna in izobraževalna društva naj takoj po novem letu skličejo svoje občne zbornice. Izvolite nov odbor, v katerega izberete može, mladeniče in dekletke, ki bodo res kaj delali, a ne take, ki jim je same za šaržo. Zbirajte ude, določite predavanja, organizirajte od hiše do hiše nabiranje naročnikov za „Slovenskega Gospodarja“ in za „Stražo.“ V župnijah, kjer še ni Orla, ga osnujte takoj. Ravnotako je treba v vsaki župniji oživiti Dekliške zveze, kjer ni mogoče ustanoviti odseka Orlic. Govornike preskrbi Slov. kršč.-soc. zveza v Mariboru, Cirilova tiskarna. Istotam se dobijo tudi pravila za vsa omenjena društva. Umrl je po dolgi in mučni bolezni v starosti 66 let hišni posestnik pri Sv. Magdalen v Mariboru g. Jožef Senekovič. Pogreb se je vršil v torek, 21. dec. ob treh popoldne. Narodno in versko zavednemu moškemu svetila večna luč!

Pozdravi slov. fantov iz Srbije. Dobili smo sledeča pisma: Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo vsem fantom in dekletam: Alojz Leskošek iz Planine, Anton Robič, Karel Gračnar, Ivan Skala in Karel Pintar iz Dobja, Franc Artak in Iv. Gril iz Zusma, Ivan Jakopina iz Buč, Henrik Kovač iz Pilstajna, Ivan Arzenšek iz St. Jurija ob južni žel., Ivan Kajtna od Sv. Lenarta, slovenski fantje-vojaki iz Negotina. — Stevo Fišinger iz Makol, Stevo Zupančič in Anton Sket iz Kostričnice, Alojz H. in Konjic, Jožef Kelenc iz Sv. Marjete, Andrej Potočnik iz Leskovca, Feliks Marin od Sv. Tomaža, vsi slov. fantje od 46. puka v Ohridu v Macedoniji.

Reški begunci za skupen nastop proti d'Annunziju. V Zagrebu dne 20. t. m. zbrani reški begunci jugoslovanske ter italijanske narodnosti so sklenili ustanovitev jugoslovanske narodne stranke na Reki, ki bi naj začela z italijansko avtonomistično in socialistično stranko boj proti d'Annunziju.

Gospodarstvo.

Vinogradniki in trgovska pogodba z Italijo.

Robert Košar.

V Santa Margheriti je bila dne 12. novembra 1939 sklenjena pogodba med Jugoslavijo in Italijo, ki ne obsega samo ureditve naših političnih mej, ampak vsebuje tudi točko o obnovitvi gos. odarskih stikov med obema državama. Rok za sklepanje trgovskih pogodb z Italijo je kratek in obsega komaj dva meseca. En mesec je že potekel in zato je mogoče, da bomo stali kar čez noč pred sklenjenimi dejstvi, ki bi utegnili nam vinogradnikom vzeti vso veselje do nadaljnjega dela, posebno ker se zavedamo, da je radi kratkega časa skoraj nemogoče, da bi vlada stopila v stik z našimi gospodarskimi krogi in je vprašala za njih mnenje. Može pri zeleni mizi bodo spet sami odločevali, kakor se je to zgodilo že nešteto krat v Jugoslaviji. Skrajno škodljiva odredba, ki je prevedala leta 1919 izvoz našega vina v N. Avstrijo nam ni prišla iz spomina. Ta odredba in poznejša visoka carina ste nam mahoma zaprli nemški vin-trg, ki bi takrat konzumiral po dobri ceni vse naše slabe letnike. Skoda je znašala milijone.

Zato se nas loteva sedaj bojazen, da bi naša država vsled nepoznanja razmer in na pritisk gotovih krogov dovolila uvoz italijanskega vina, ali da bi se znižala carina tako, da bi italijanska nad. rodovnja začela konkurirati z našimi vini. V tem hipu bi bili ne-le oškodovani za milijone, ampak bodočnost vinogradništva bi bila — uničena. In ta bojazen je zopravičena tembolj, ker nam na eni strani ne manjka dokazov, da se naša dosedajna trgovska politika ni obnesla in da je pokazala pri vsaki priliki nezadostne gos. odarske izvežbanosti, na drugi strani pa rutinirano in brezobzirno doslednost italijanskega imperijalizma, ki je dosegel ogromne uspehe na političnem polju in nas hoče sedaj tudi gospodarsko zaslužiti.

Italijani se za to pogodbo že temeljito pripravljajo. Risi gorosajo iz Rima, da se za 12. t. m. se-

stali zastopniki ministrstev za zunanje stvari, trgovine in finance in določili program pogajanj z Jugoslavijo. V kratkem bo drug sestanek, na katerem bodo zastopniki drugih na teh pogajanjih interesiranih uradov obrazložili svoje stališče. Posvetovanja se udeležuje tudi italijanski poslanik v Beogradu, Manzon. Da vinsko vprašanje ne bo igralo zadnje vloge pri teh pogajanjih, je sigurno, ker ide glavna smer italijanskega vinskega izvoza proti severu. To stremjenje se ne opaža šele po vojni, ampak že davno — pred vojno so imeli avstrijski vinogradniki hud boj proti vsiljivemu italijanskemu vinu, ki je takrat razburjal duhove pod imenom „vinska klavzula.“ V sled dobrega vodstva in čvrste organizacije vinogradnikov se je posrečilo zaježiti pritek italijanskega vina s primerno carino, danes pa so vsled novih razmer izgubile stare določbe vso veljavo in Italija bo iznova poskusila priti s svojim blagom na severne vinske trge. V dosego tega namena ustvarja posebno v zadnjem času vse mogoče priprave in vlada ne šteti z denarjem: za vino vpostavlja znižane prevozne tarife in majhno colnino; po glavnih mestih severnih držav, s katerimi se je že sprijaznila, ima nastavljen enotehniko, ki imajo skrbeči za uvoz italijanskega vina; inozemski konzulati imajo inštrukcije, da pazijo na vsako priliko, ki bi se nudila za eksport domačega vina: v Trstu je vlada dovolila in gmočno podprla zidavo velike vinske šrambe za veletrgovino, ki bo obsegala 30—35.000 hl; v Rimu pa se je ustanovila cela družba (Fiera Campionaria Navigante Italiana), ki ima namen, da opremi in pošlje po svetu posebne ladije z vinskimi vzorci. Vlada je dovolila i temu podjetju bogate subvencije in kralj sam mu je dal na razpolago svojo ladijo „Trinakria.“ Povsod sistematično, premišljeno delo!

Kako pa skrbi Jugoslavija za eksport svojih vin? Kako se pripravlja ona na to velevažno pogodbo z našim sovražnikom? Človek mora postati pesimist, če pogleda dosedajne ukrepe na polju vinarstva, če vidi neorientiranost in nezločnost naših vinogradnikov v teh resnih časih, ker gre za biti ali ne biti našega vinarstva, in če čuti, da nimamo niti enega pol Portela ali Reckendorferja, ki bi se potegoval za naše interese. Vse dremlje; toda zbudimo se, še je čas. Delajmo z združenimi močmi in glejmo, da bodo vsi listi vseh strank polni našega protesta za uvoz italijanskega vina in da bodo vsi morda, nih činitelji še pravočasno obveščeni o naših zahtovah. Ne pustimo, da bi drugi za nas odločevali; Trgovci n. pr. se že gibljejo. Ljubljanski „Trgovski list“ je prinesel v 18. in 19. številki t. l. dolg članek z napisom: „Pred trgovsko pogodbo z Italijo“, kjer so dotakne tudi vinskega vprašanja, kakor sledi: „Za naše vinogradništvo je vprašanje pravilne ureditve uvoza italijanskega vina največje važnosti. Zgodovina vinske klavzule pod Avstrijo je dovolj znana. Naš vinogradnik producira pod bistveno težjimi pogoji in z večjo režijo svoje vino, kakor Italijan. Radi tega je italijansko vino, ki je glede vsebine sladkorja in alkohola mnogo lažje od večine naših vin in po ceni cenejše, nevarno konkurent. Proti prohibitivni carini na laško vino, ki bi bila torej iz tega vzroka potrebna, pa bodo seveda Italijani odločno nastopili ter zahtevali obnovitve vinske klavzule. Z ozirom na bogate produkcije južnih vin v Dalmaciji bi kazalo vinsko klavzulo formulirati tako, da bi se samo za slučaj slabe letine dovolilo v svrhu rezanja primeren kontingent italijanskega vina carine prosto uvažati.“ Iz teh vrst razvidimo, kam pes taco moli.

Mislím, da bodo vsi vinogradniki tudi proti taki formulaciji vinske klavzule: „Ki bi dovolila samo za slučaj slabe letine carine prosti uvoz primerenega kontingenta italijanskega vina v svrhu rezanja“, najodločneje protestirali, ker ima Jugoslavija v Banatu, v Slavoniji in v Dalmaciji tolike množine za rezanje s. osobnega vina, da nam ne bo treba italijanske pomoči.

Kod vinogradniki moramo odločno odklanjati vsak uvoz italijanskega vina! Uporabimo vsa sredstva, da dosežemo ta cilj! Zbudimo se, vinska klavzula trka na okna jugoslovanskih vinogradnikov!

Kongres vinogradnikov v Zagrebu, ki se je vršil 4. t. m., je dobro uspel. Izvolil se je pripravljalni odbor za ustanovitev „Saveza jugoslovanskih vinogradnikov“, kojemu načeluje državni vinarški nadzornik Anton Puklavac iz Maribora. Njemu je dodeljenih šest tajnikov in sicer: B. Skaličky za Slovenijo, Milan Stojanovič za Srbijo, I. Cesar za Hrvaško, Ljuba Stjepanovič za Bosno-Hercegovino, I. Ozmič za Dalmacijo in I. Erber za Slavonijo. V Zagrebu izhajajoči list „Jugoslovanski vinogradar in vošar“ bo postal glasilo „Saveza jugoslovanskih vinogradnikov“ ter bo izhajal pod imenom „Jugoslovanski vinogradar.“ Prinašal bo članke po doslovnih rokopisih, torej v vseh jugoslovanskih narečjih in tudi v cirilici. Iz Slovenije so se udeležili tega kongresa vinarški strokovnjaki: ravnatelj Matjašič, B. Skaličky, A. Puklavac in I. Znidarič, izmed vinogradnikov pa: Fr. Rudl, Jakob Zdravec, L. Petrovar in R. Košar. Upajmo, da bo ta velevažna organizacija kmalu združevala vse jugoslovanske, posebno pa slovenske vinogradnike, katere čaka v prihodnjih letih hud boj za obstanek.

Vinske cene se gibljejo v ljutomerskih goricah med 22 do 26 K za navadna vina in od 25 do 28 K za boljše sortirane blago. Zaloge so majhne, ker je bila slaba letina, kapljica pa je izvrstna. Dež, ki zmazne na rozgah, bi lahko povzročil precejšno škodo, posebno ako bi nastala huda zima. Pri rezi bodo treba previdnosti.

Falska elektrika za Varaždin.

Dne 11. in 12. t. m. je imel pripravljatelj odbora za dobavo elektrike v Varaždinu svojo važno sejo glede nameravane napeljave elektrike, ki naj bi je bila deležna Dravska dolina, Varaždin, Prekmurje in Medjimurje. Ker je napeljava elektrike nelzmerne važnosti za omenjene kraje, pričujemo najvažnejše misli, vsebovane v načrtu. Proračune in načrta za omenjeno napeljavo sta izdelali tvrdki „Siemens-Schuckert-Werke“ in „Gesellschaft für elektrische Industrie“. Ker pa družbe ne morejo pričeti z delom peprej, dokler ni zasigurana velika glavnica, s katero se bo pričelo, je naravno, da se morajo zanimati za to predvsem prizadeta mesta, okraj in občine. Treba bo napeljati daljnovod za visoko napetost po 46.000 voltov, ki bo glavna in mogočna električna žila, katere bo vodila tok. Potrebni bodo tudi transformatorji ali nekake postaje, kjer se bo ta mogočni tok oddajal na proge z manjšo napetostjo, n. pr. 15.000 voltov, od teh pa zopet na manjše vode, in bo s tem ustvarjeno omrežje, ki bo prepreklo vse občine in kraje. Vsaka občina in kraj, ki se priklapi na to omrežje, in ki hoče imeti luč in silo, mora prispevati 1000 K za vsako svetilko, 2000 K pa za vsako konjsko silo (mlatilnice itd.), da se s tem položi temeljna glavica. Ustanovil se je v to svrhu odbor, ki bo jamčil za osiguranje delniške glavice po 25 milijonov kron in bi bila na ta način zajamčena ustanovitev delniške družbe.

Jamstvo bi prevzeli s pridržkom privoljenja sledeči:

Slov. Bistrica, okraj in mesto	1.500.000 K.
Ptuj, okraj in mesto	2.500.000 K.
Ormož, okraj in mesto	2.000.000 K.
Varaždin, mesto	4.500.000 K.
in Falska elektrarna	12.500.000 K.

Ustanovitev te delniške družbe se bo pa mogla izvršiti šele tedaj, ko se bodo prizadeti okraj, občine in mesta tozadevno izjavili.

Cena za dobavo elektrike v splošnem se določi sledeče: a) za luč od normalne svetilke po 25 sveč letni prispevek 150 K; b) za kmetijsko silo po 1000 K od konjske sile (mlatilnice itd.); c) sila za malo obrt po 5000 K letno od konjske sile (obrtne stroji). Cene se bodo pa znižale, ako se zboljšajo naše gospodarske razmere.

V kratkem bodo pozvane občine in mesta, ki cridejo v poštev za nameravano omrežje, da podajo svoje izjave o pristopu. Upajmo, da se prepotrebna napeljava izvede.

Dobrna. Načelnik tukajšnje kmetijske podružnice je za 6. 12. napovedal „vinsko poskuševanje.“ A žal, bog se je le eden posestnik iz soseske odzval temu vabilu. Vino je bilo pripoznano kot prvovrstno. Ker se je torej ta vinska poskušnja izjalovila, bo ista dne 27. 12. na sv. Janža dan na Dobrni ob isti uri in istem prostoru.

Sv. Peter pri Mariboru. (Čebelarstvo.) Kakor povsod, tako raste tudi pri nas zanimanje za čebelarstvo. Zato nameravamo ustanoviti podružnico čebelarstva, koje delokrog bi obsegal našo župnijo in dve sosedni vasi: Zerkovce in Dogoše. Kdor se zanima za čebelarstvo, naj takoj naznani svoj priglas pismeno ali ustmeno pri velečebelarju Francu Kirar pri Sv. Petru nižje Maribora. Po potrebi se bo delokrog podružnice razširil.

Dopisi.

St. H. pri Velenju. Kako postopajo naše oblasti, nam kaže sledeči slučaj iz tukajšnjega kraja: V sled naredbe deželne vlade se je lansko leto razpisala naša tobačna trafika. A glej čudo, ni jo dobila vojna vdova, ki je za njo zaprosila, temveč dobil jo je proti vsem postavam nazaj g. Ivan Tajnšek, trgovec in gostilničar. Če bi človek za gotovo ne vedel, da smo v Sloveniji, pa bi mislil, da je tukaj kak azijatska turška provinca. Ali je potem čudo, da ljudstvo nima več zaupanja v državne oblasti, če niti ote naredbe ne izpolnjujejo? Sedaj je trafika vnovič razpisana, vdova seveda lahko čaka, da se spet do deli, konar že koli, ki ni potreben, ona pa naj le živolar s par krajevarji pokojnine, ker je menda naša finančna direkcija mnenja, da se mora najprej napointi možne kapitalistom, nižji sloji bodo pa do takrat že konec vzeli in potem pa: Živela kapitalistična Jugoslavija!

Prireditve.

Sv. Peter nižje Maribora. Dekliška Marljina družba naznanja, da priredi na Stefanovo popoldne po večernicah, dve igri: „Čašica kave“ in „Božja dekia.“ Prav prijazno vabi domačine in sosede k obilni udeležbi odbora.

Celjsko orlovsko okrožje je priredi v dnevih 31. dec. 1. in 2. jan. organizacijski tečaj v Teharjih, obvezen za predsednike in tajnike vseh odsekov celjskega okrožja. Zaradi nujne potrebe in velike važnosti tega tečaja za naše bodoče delo, glede vsi odseki, da upoštevate poziv in navodila že doposlanih okrožnic! Bog živi! — Okrožni predsednik.

Rajhenburg. Kat. slov. izobraževalno društvo v Rajhenburgu priredi v nedeljo, dne 26. t. m., to je na Stefanovo, popoldne ob 3. uri v kaplanijski dvorani dve igri: „Urška iz Poljan“ in „Mutasti muzikant.“ Drugo igro priredi o koroški begunci. Čisti občitek je namenjen koroškim beguncem. K obilni udeležbi vabi odbor.